

9.21x30.89	1	9	עמוד 9	ישראל היום! - כותרת	18/04/2018	63168466-0
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790						

נדב שרגאי

לא רק ארץ מקלט, אלא ארץ ייעוד

ב"בוידעם" של הפנתיאון הלאומי שלנו נותרה לה מאחור, נשכח חת מעט, אמירה אחת של הרצל. "ציונות", אמר החווה, "היא חזרה ליהודיות, עוד קודם היותה חזרה אל ארץ היהודים". ההיסטוריה עיצבה את המציאות בסדר הפוך: קודם שבנו לארצנו, ובנינו מדינה וכוח מגן. אנו עסוקים עד מעל לראש באיום הקיומי ובהגנה על החיים. העיסוק בעיצוב התכנים ובוהות הפנימית של מדינת ישראל – ש"היהודיות" שהרצל דיבר עליה היא חלק מרכזי שלו – נדחק הצידה והוא מועט. אנו מבלבלים לא פעם בין הבסיס היהודי, שהוא המסד והמהות, לבין הביטחון, שהוא מכשיר וכלי בלבד. רבים מדי, לעיתים קרובות מדי, לרוב מבלי משים, מתייחסים לארץ ישראל רק כ"ארץ מקלט" ומי

שוחחים עם עצמם ועם העולם רק בשפת הביטחון. בצמד המילים "ארץ ייעוד" כמעט לא נעשה עוד שימוש. זו אינה רק סמנטיקה. כל שיח הדיבור נגזר מהן.

העשור השמיני, שלתוכו אנו צועדים עתה, הוא מועד ראוי כדי להבריל מחדש בין השאלה הכמורה טכנית: כיצד מגינים על הקיום? לבין שאלה חדשה ושונה: לשם מה אנו נאבקים על הקיום דווקא כאן? יום ההולדת העגול הוא הודמנות טובה לשוב ולשנן לילדינו כי עוד לפני שהארץ הזאת הפכה להיות ארץ מקלט לפליטי פרעות ושואה, היא היתה ארץ ייעוד; שאנו אולי נמצאים כאן היום בזכות הכוח, אבל עוד קודם לכן – בכוח הזכות; שהביטחון הוא מכשיר חיוני מאין כמוהו,

יום ההולדת העגול הוא הזדמנות טובה לשוב ולשנן לילדינו כי עוד לפני שהארץ הזאת הפכה להיות ארץ מקלט לפליטי פרעות ושואה, היא היתה ארץ ייעוד; שאנו אולי נמצאים כאן היום בזכות הכוח, אבל עוד קודם לכן – בכוח הזכות

אך כלי בלבד, כדי לממש את הזכות לחיות דווקא פה, ושה"דווקא פה", אינו מצטמצם רק אל המובן מאליו, מקום הלידה. בכל מדינה אחרת די בקשר טבעי וראשוני שכוה, אבל לא במדינת ישראל, שקמה מתוך העבר ושללא המטען הרתי-תרבותי וההיסטורי-לאומי, שנשען על הרת היהודית, אין לה זכות קיום דווקא כאן.

כדי להנחיל זאת יש צורך ב"תודעה נוכחת", במחויבות שהיא מעבר ל'כאן נולדתי, כאן נולדו לי ילדיי'. עברנו הלאומי-אישי הרי אינו משתרע רק על פני ימי חיינו, כך שגם אם ישראל ישכון לבטח באי רצו, ולא יישא גוי אל גוי חרב ולא נרע עוד מלחמה, הציונות רחוקה מלסיים את תפקידה.

המחויבות היהודית, שדרה קומה אחת מעל המחויבות הילידית-ביטחוניות, מגולמת בשורות קסומות שהותיר לנו נתן אלתרמן בשירו "על אם הדרך", ברמות קורותיו של עץ. סבו של ילד השובה על ספינת מעפילים כבש בו את ראשו בתפילה לירושלים; אביו של הילד נעקד אליו בחבל, וצנח מת כש"פניו לירושלים", ועתה הוסב העץ לשמש תורן ספינה ששטה לארץ ישראל ועמוד תפילה לירושלים.

דור העתיד. "הביטחון הוא מכשיר וכלי בלבד, ולא המהות"